

Megemlékezés Bartucz Lajos születésének 135. évfordulóján

2020. április 1-én volt 135 éve, hogy Bartucz Lajos Szegváron (Csanád-Csongrád megye) megszületett. Az első magyar biológiai antropológus, Török Aurél tanítványaként kötelezte el magát az antropológia iránt. Török Aurél után a második magyar antropológusként működött. Jóllehet 1912-ben nem követhette tanítómesterét a budapesti egyetemi tanszék vezetőjeként, ennek ellenére folytatta professzorának tevékenységét: oktatott az egyetemen, megjelentette a magyar antropológia folyóiratát, és 1940-ben a szegedi egyetemen tanszéket alapított, amelynek 1959-ig vezetője volt, majd ugyanebben az évben átvette a budapesti egyetemi tanszék vezetését is, és ezzel 49 év után ismét antropológus professzora lett annak a tanszéknek, amelyet szegedi tanszékvezetőként is mellékállásban irányított. Tevékenysége eredményeként nevelt ki újabb tanszékvezetőket, Budapestre Eiben Ottót, Debrecenbe és a budapesti Embertani Tárbá Nemeskéri Jánost, a szegedi tanszékre Lipták Pált és Farkas Gyulát.

Nevét a budapesti és szegedi egyetemi Embertani Tanszékeken, szülőhelyén a szegvári általános iskolában, volt lakóhelyén Szegeden a Kálvin tér 2. számú ház falán emléktábla, Szegváron és Szegeden róla elnevezett utca őrzi.

Hálás tanítványai neves születési évfordulókon köszöntötték, életútja és tevékenysége több közleményből ismerhető meg (Bartucz Lajos publikációs tevékenységét Eiben Ottó 1965-ben megjelent jegyzékében foglalta össze).

Felhasznált irodalom

- Eiben, O. (1965): Dr. Bartucz Lajos professzor szakirodalmi munkásságának jegyzéke. *Anthropologiai Közlemények*, 9(1): 21–27.
- Eiben, O. (1966a): Bartucz Lajos (1885–1966). *Anthropologiai Közlemények*, 10: 94–95.
- Eiben, O. (1966b): Lajos Bartucz (1885–1966). *Anthropologie*, 4(3): 94–95.
- Eiben, O. (1966/67): In memoriam Lajos Bartucz, 1885–1966. *Anthropologischer Anzeiger*, 30(2–3): 221–222.
- Eiben, O. (1967a): Bartucz Lajos (1885–1966). A Magyar Biológiai Társaság tiszteletbeli tagjai között. *Biológiai Közlemények*, 15(1): 34–35.
- Eiben, O. (1967b): Prof. dr. Lajos Bartucz. 1885–1966. *Mitteilungen der Anthropologischen Gesellschaft in Wien*, 96–97: 10–11.

- Eiben, O.G. (1985): Emlékezés Bartucz Lajos antropológus professzor budapesti működésére születésének 100. évfordulóján. *Anthropologiai Közlemények*, 29: 5–7.
- Farkas, Gy. (1966): In memoriam Prof. Dr. Lajos Bartucz. *Acta Biologica Szegediensis*, 12: 3–16.
- Farkas, Gy. (1985a): Lajos Bartucz, the outstanding personality of Hungarian anthropology (Commemoration on the centenary of his birth). *Acta Biologica Szegediensis*, 31: 3–8.
- Farkas, Gy. (1985b): Emléktábla-avató beszéd a József Attila Tudományegyetem Embertani Tanszékén. *Anthropologiai Közlemények*, 29: 9–11.
- Farkas, Gy. (1985c): Emléktábla-avató beszéd Szegváron. *Anthropologiai Közlemények*, 29: 13–15.
- Farkas, Gy. (1988): A magyar antropológia története kezdettől 1945-ig. *Móra Ferenc Múzeum Évkönyve, 1987(1)*: 81–118.
- Farkas, L.Gy., Dezső, Gy. (1994): *A magyar antropológia története a kezdettől napjainkig*. JATEPress, Szeged. pp. 37–44, 71–72.
- Fehér, M. (1967): Emlékezés Bartucz Lajosra. *Anthropologiai Közlemények*, 11: 103–108.
- Korek, J. (1967): Bartucz Lajos 1885–1966. *Archaeologiai Értesítő*, 94(1): 95.
- Kőhegyi, M. (1967): Bartucz Lajos. *Ethnographia*, 78(4): 598–601.
- Malán, M. (1955): Bartucz Lajos 70 éves. *Biológiai Közlemények*, 3: 87–88.
- Nemeskéri, J. (1966): Bartucz Lajos 1885–1966. *Anthropologiai Közlemények*, 10: 3–5.
- Thoma, A. (1966): Lajos Bartucz. *L'Anthropologie*, 76(5–6): 594–595.

Farkas L. Gyula